

KOLOKVIJI IN IZPITI IZ MATEMATIKE
BTF

Zbral: Martin Raič

1. Izračunaj neskončni presek intervalov $\bigcap_{n=1}^{\infty} \left(3 - \frac{1}{n}, 4n\right)$.
2. Dani sta matriki $A = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 5 & 3 \end{bmatrix}$ in $B = A^T$. Izračunaj $\det(A^{-1}B)$.
3. Poišči ravnino, ki gre skozi točko $A(1, 2, 3)$ in je pravokotna na os x .
4. Reši sistem enačb:

$$\begin{aligned}2x + y - z &= 1 \\x - y + 3z &= 2 \\x + 2y - 4z &= -1\end{aligned}$$

5. Določi zalogo vrednosti funkcije $f(x) = \text{int}(3 \cos x)$.
6. Izračunaj $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{3^n + 2^{2n}}{3 \cdot 4^n - 3^n}$.
7. Določi, ali vrsta $\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \frac{n+1}{n}$ konvergira. Odgovor utemelji!
8. Določi konstanti a in b , za kateri bo funkcija:

$$f(x) = \begin{cases} x^2 + 3 & ; x \geq 1 \\ ax - 2 & ; -1 < x < 1 \\ -x^2 + b & ; x \leq -1 \end{cases}$$

zvezna na vsej realni osi.

1. Izračunaj neskončno unijo intervalov $\bigcup_{n=1}^{\infty} \left[-n, 2 - \frac{1}{n} \right]$.
2. Poišči vse matrike oblike $\begin{bmatrix} a & 1 \\ b & a \end{bmatrix}$, ki komutirajo z matriko $A = \begin{bmatrix} 2 & 3 \\ 3 & 2 \end{bmatrix}$.
3. Poišči vsaj en vektor dolžine 1, ki je pravokoten na vektorja $\vec{a} = [1 \ 2 \ 3]^T$ in $\vec{b} = [-3 \ -2 \ -1]^T$.
4. Določi parameter b , za katerega bo sistem:

$$\begin{aligned} x - y &= 1 \\ 3x - y &= 5 \\ 2x + y &= 6 + b \end{aligned}$$

rešljiv. Za tak b sistem tudi reši.

5. Določi definicijsko območje funkcije $g(x) = \sin \left(\sqrt{2 - \sqrt[3]{\ln x}} \right)$.
6. Izračunaj $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\sqrt{n^3} + \sqrt[4]{n^6 + n^5}}{(2n)^{3/2}}$.
7. Določi, ali vrsta $\sum_{n=4}^{\infty} \frac{1}{n^2 + 5n + 6}$ konvergira.
8. Določi konstanti a in b , za kateri bo funkcija:

$$f(x) = \begin{cases} \ln x + 2 & ; x \geq 1 \\ ax + b & ; -1 < x < 1 \\ e^{x+1} + 3 & ; x \leq -1 \end{cases}$$

zvezna na vsej realni osi.

1. Izračunaj neskončni presek intervalov $\bigcap_{n=1}^{\infty} \left(1 - \frac{1}{n}, 3 - 2^{-n}\right)$.
2. Dana je matrika $\mathbf{V} := \begin{bmatrix} 1 & -1 & 2 \end{bmatrix}$. Izračunaj tiste matrike $\mathbf{V}^2$, $\mathbf{V}\mathbf{V}^T$, $\mathbf{V}^T\mathbf{V}$, $(\mathbf{V}^T)^2$, ki obstajajo.
3. Določi parameter z , za katerega bodo točke $A(1, 2, 1)$, $B(2, 2, -1)$, $C(0, 0, 1)$ in $D(3, 1, z)$ koplanarne.
4. Reši sistem:

$$\begin{aligned}x - y - z + 3u &= 1 \\ -2x + 2y - z - 6u &= 1 \\ 3x - 3y - 2z + 9u &= 2\end{aligned}$$

5. Določi definicijsko območje funkcije $f(x) := \exp(\sqrt{3 - x^2})$.
6. Izračunaj $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n}{\sqrt{9n^2 - 3n} - \sqrt{n^2 + n}}$.
7. Izračunaj vrednost vrste $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{2^{2n} - 1}{5^n}$.
8. Določi parameter a , za katerega bo funkcija:

$$f(x) := \begin{cases} \frac{\sin(ax)}{x} & ; x < 0 \\ 2e^x & ; x \geq 0 \end{cases}$$

zvezna na vsej realni osi.

1. Izračunaj neskončno unijo intervalov $\bigcup_{n=1}^{\infty} [1 - 3^{-n}, n]$.

2. Določi vsa števila x , za katera je rang matrike

$$\begin{bmatrix} 1 & 6 & 1 \\ 2 & 2 & 0 \\ 0 & 5 & x \end{bmatrix}$$

strogo manjši od 3.

3. Zapiši enačbo ravnine, ki vsebuje točko $T(3, -1, 2)$ in je vzporedna z ravnino $2x - 3y + 5z = 0$.

4. Izmed vektorjev $[x \ y \ z]^T$, ki rešijo sistem

$$\begin{aligned} 2x - 3y + z &= 4 \\ 3x - 2y + 4z &= 1 \end{aligned}$$

poišči tistega, ki je pravokoten na vektor $[2 \ 0 \ -3]^T$.

5. Določi definicijsko območje funkcije $f(x) = \sqrt{2 + \ln(x^2)}$.

6. Izračunaj $\lim_{n \rightarrow \infty} n \ln(1 - n^{-1})$.

7. Določi, za katere x konvergira vrsta $\sum_{n=3}^{\infty} e^{nx}$, in izračunaj njeno vrednost.

8. Za katere $a \in \mathbb{R}$ je funkcija

$$f(x) = \begin{cases} \frac{\sin(3x)}{x} & ; x < 0 \\ |x - a| & ; x \geq 0 \end{cases}$$

zvezna na vsej realni osi?

1. Poišči lokalne ekstreme funkcije $f(x) = x^3 - x^2 - 2x$.
2. Zapiši Taylorjevo vrsto za funkcijo $f(x) = 3 \sin(x + 1)$, razvito okoli točke $a = -1$, do vključno 4. potence.
3. Izračunaj ploščino lika med krivuljami $y = 1$, $y = -x^2 + 1$ in $y = \ln x$.
4. Izračunaj nepravi integral $\int_0^{\infty} e^{-x^5} dx$.
(Namig: Substitucija, gama funkcija.)
5. Izračunaj $\int \vec{r}(t) dt$, kjer je $\vec{r}(t) = [3, t, \sin(5t)]^T$.
6. Po **metodi trapezov** izračunaj $\int_1^2 \frac{x}{x^2 + 7} dx$. Integracijski interval razdeli na 5 delov.
7. Nariši krivuljo z enačbo v polarnem zapisu $\rho = 1 + \cos(2\varphi)$.
8. Izračunaj totalni diferencial funkcije $f(x, y) = (x^2 + 1)^y$.

1. Poišči območje konveksnosti funkcije $f(x) = x^4 - 8x + 16$.
2. Zapiši Taylorjevo vrsto za funkcijo $f(x) = 2 \exp(2x - 2)$, razvito okoli točke $a = 1$, do vključno 4. potence.
3. Poišči število a , za katerega bo ploščina med funkcijo $y = -x^2 + a$ in osjo x enaka $4/3$.
4. Izračunaj $\int_0^1 e^{-2x^2} dx$.
(Namig: Gaussov verjetnostni integral.)
5. Izračunaj $\frac{d}{dt} \vec{r}(t)$, kjer je $\vec{r}(t) = \left[2^t, \frac{x}{x^2 + 2}, \sin(5x) \right]^T$.
6. Po **metodi trapezov** izračunaj $\int_0^1 \frac{1}{\sqrt{x^2 + 3}} dx$. Integracijski interval razdeli na 5 delov.
7. Nariši krivuljo s parametrično podanima enačbama $x = t^2 + t$ in $y = t^3 + t$.
8. Zapiši enačbo tangentne ravnine z dotikališčem $D(1, 2, z)$ za funkcijo $z(x, y) = y^x$.

1. Poišči stacionarne točke funkcije $f(x, y) = (x + y)e^{-2xy}$.
2. Poišči krivuljo oblike $y = \frac{1}{ax + b}$, ki se ob ustrezni linearizaciji po metodi najmanjših kvadratov najbolje prilega podatkom:

x	1	2	2
y	10	5	4

3. Poišči rešitev diferencialne enačbe:

$$y' = xy^2,$$

ki ustreza začetnemu pogoju $y(0) = 4$.

4. Poišči splošno rešitev diferencialne enačbe:

$$y'' - y' - 6y = 0.$$

5. Iz kupa standardnih 32 kart hkrati na slepo izvlečemo tri karte. Kolikšna je verjetnost, da bo med njimi pikova dama, ne pa tudi pikov kralj?
6. V letniku je 100 študentov, vsak pride na kolokvij z verjetnostjo 0,7. Privzamemo, da so odločitve študentov o pisanju kolokvija med seboj neodvisne. Kolikšna je verjetnost, da pride na kolokvij več kot 75 študentov?
7. Slučajna spremenljivka X je porazdeljena diskretno po naslednji shemi:

$$X \sim \begin{pmatrix} 1 & 2 & 4 \\ 0,2 & 0,7 & ? \end{pmatrix}$$

Dopolni tabelo ter izračunaj še $E(X)$ in $\text{var}(X)$.

8. Slučajna spremenljivka X je porazdeljena zvezno z gostoto:

$$g(x) = \begin{cases} x + cx^2 & ; 0 \leq x \leq 2 \\ 0 & ; \text{sicer} \end{cases}$$

Izračunaj konstanto c in še $P(X < 1)$.

1. Poišči stacionarne točke funkcije $f(x, y) = (1 + e^y) \cos x - y e^y$.
2. Poišči linearno funkcijo, ki se po metodi najmanjših kvadratov najbolje prilega podatkom:

x	1	3	4	4
y	12	7	5	6

3. Poišči rešitev diferencialne enačbe

$$xy' + y = x^2,$$

ki ustreza začetnemu pogoju $y(1) = 0$.

4. Poišči splošno rešitev diferencialne enačbe

$$(y')^2 = y''.$$

5. Iz posode, v kateri je 5 belih in 10 rdečih kroglic, hkrati na slepo izvlečemo dve kroglici. Kolikšna je verjetnost, da bo med njima vsaj ena bela?
6. Izmed 350 študentov vsak naredi izpit z verjetnostjo 0,8, neodvisno od drugih študentov. Kolikšna je verjetnost, da na izpitu pade največ 60 študentov?
7. Slučajna spremenljivka X je porazdeljena diskretno po naslednji shemi:

$$X \sim \begin{pmatrix} ? & 3 \\ 1/3 & ? \end{pmatrix}$$

Dopolni tabelo, tako da bo $E(X) = 2$, in izračunaj še $\text{var}(X)$.

8. Slučajna spremenljivka X je porazdeljena zvezno z gostoto

$$p(x) = \begin{cases} c e^{-3x} & ; x > 0 \\ 0 & ; \text{sicer} \end{cases}$$

Določi c in $P(-2 < X < 4)$.

1. Izberi normalo ravnine $x + 2y + 2z = 1$ ter izračunaj kot med to normalo in vektorjem $\begin{bmatrix} 3 \\ 4 \\ 0 \end{bmatrix}$.

2. Določi a tako, da bo determinanta $\begin{vmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 4 & 5 & 4 \\ 3 & 2 & a \end{vmatrix}$ enaka nič.

3. Ali so vektorji $[-3, 2, 5]^T$, $[4, -1, -1]^T$ in $[0, 6, 3]^T$ linearno neodvisni?

4. Reši sistem:

$$2x - 3y + z = 2,$$

$$3x - 5y + 5z = 3,$$

$$5x - 8y + 6z = 5.$$

5. Za $f(x) = \sin x$ ter $g(x) = \sqrt{x}$ zapiši funkciji $g \circ f$ in $f \circ g$ ter določi njuni definicijski območji.

6. Izračunaj limito

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\sqrt[4]{(n+2)(3n+5)}}{\sqrt{7n-20}}.$$

7. Določi, za katera realna števila x vrsta $\sum_{n=0}^{\infty} \left(\frac{x+1}{2}\right)^{n+1}$ konvergira, in izračunaj vrednost te vrste.

8. Določi a tako, da bo funkcija

$$f(x) = \begin{cases} \frac{\sin^2 ax}{x^2} & ; x > 0 \\ 4 - x & ; x \leq 0 \end{cases}$$

povsod zvezna.

1. Za kakšne vrednosti parametra λ sta vektorja

$$\begin{bmatrix} 1 \\ \lambda \\ -1 \end{bmatrix} \quad \text{in} \quad \begin{bmatrix} \lambda \\ \lambda - 1 \\ 4 \end{bmatrix}$$

pravokotna?

2. Določi b tako, da bo determinanta $\begin{vmatrix} 1 & 4 & 3 \\ 2 & 5 & 2 \\ 3 & 4 & a \end{vmatrix}$ enaka nič.

3. Dana sta vektorja

$$\mathbf{a} = \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix} \quad \text{in} \quad \mathbf{b} = \begin{bmatrix} 1 \\ -1 \\ 0 \end{bmatrix}.$$

Izračunaj rang matrike $\mathbf{ab}^\top - \mathbf{ba}^\top$.

4. Reši sistem:

$$\begin{aligned} 3x + 2y + z &= 0, \\ x + y + z &= 0, \\ x + 2y + 3z &= 0. \end{aligned}$$

5. Za $f(x) = \cos x$ ter $g(x) = \ln x$ zapiši funkciji $g \circ f$ in $f \circ g$ ter določi njuni definicijski območji.

6. Izračunaj limito

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\sqrt[4]{(2n+1)(n+4)}}{\sqrt{5n-11}}.$$

7. Določi, za katera realna števila x vrsta $\sum_{n=0}^{\infty} \left(\frac{x-1}{3}\right)^{n+1}$ konvergira, in izračunaj vrednost te vrste.

8. Določi b tako, da bo funkcija

$$f(x) = \begin{cases} \frac{\sin^2 bx}{x^2} & ; x < 0 \\ x + 9 & ; x \geq 0 \end{cases}$$

povsod zvezna.

Kolokvij iz matematike 9. 6. 2006

Biotehnologija, mikrobiologija, gozdarstvo, živilstvo – univerzitetni študiji

1. Izračunaj rang matrike $\begin{bmatrix} 0 & -1 & 2 & -3 \\ -1 & 2 & -3 & 4 \\ 2 & -3 & 4 & -5 \\ -3 & 4 & -5 & 6 \end{bmatrix}$.

2. Izračunaj: $\lim_{x \downarrow 0} \frac{\ln x}{\tan\left(\frac{\pi}{2} - x\right)}$.

3. Napiši prve štiri člene (do vključno členu z x^3) Taylorjeve vrste funkcije $f(x) = \frac{x}{x+1}$, razvite okoli točke 0.

4. Izračunaj volumen vrtenine, ki nastane z rotacijo krivulje $y = \sqrt{1-x^4}$ okoli abscisne osi. Namig: nariši vsaj približno skico.

5. Določi globalna ekstrema funkcije $z = f(x, y) = x + 2y + 3$ na pravokotniku $0 \leq x \leq 3$, $0 \leq y \leq 2$. Namig: pomaga, če si skušaš predstavljati graf, torej vsaj približno ploskev.

6. Poišči kvadratično funkcijo $y = Ax^2$, ki se po principu najmanjših kvadratov najbolj prilaga podatkom:

x	1	2	2	2
y	1·2	4·9	4·9	5·1

Namig: napiši vsoto kvadratov odklonov in poišči njen minimum.

7. Poišči splošno rešitev diferencialne enačbe $y'' - y = 0$.

8. Zvezno porazdeljena slučajna spremenljivka X ima porazdelitveno funkcijo:

$$F(x) = \begin{cases} 1 - e^{-2x} & ; x > 0 \\ 0 & ; x \leq 0 \end{cases}$$

Določi njeno gostoto verjetnosti.